

22.6.2015

YM4/501/2015 Käännös

Enligt sändlista

Viite
Hänvisning

Miljöministeriets brev av den 26 september 2001 (3/501/2001): Produktionsanläggningar som hanterar och lagrar kemikalier – hur risken för olyckor skall beaktas i planläggning och byggande

Asia
Ärende

Anvisningar

Ett gemensamt mål i markanvändnings- och bygglagstiftningen och lagstiftningen om kemikaliesäkerhet är att risken för olyckor ska beaktas vid placering och utvidgning av produktionsanläggningar och vid planering av områdesanvändningen och byggandet i närheten av produktionsanläggningar.

När det i en landskaps-, general- eller detaljplan anvisas områden för produktionsanläggningar och lager som enligt klassificeringen kan medföra risk för storolyckor ska planbeteckningen T/kem användas ("*kvartersområde för industri- och lagerbyggnader där en betydande anläggning för produktion eller lagring av farliga kemikalier finns/får placeras*"). Det bör också säkerställas att planen möjliggör den verksamhet som planerats. Utlåtanden begärs av Säkerhets- och kemikalieverket Tukes (nedan Tukes) och räddningsmyndigheten.

Bakgrund

Seveso II-direktivet har ersatts av EU-direktivet 2012/18/EU av den 4 juli 2012. Detta direktiv, även kallat Seveso III-direktivet, handlar om förebyggande av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår, och artikel 13 i direktivet reglerar planeringen av markanvändningen. Till innehållet motsvarar artikel 13 i Seveso III-direktivet artikel 12 om planering av markanvändning i Seveso II-direktivet.

Det avsnitt i Seveso III-direktivet som gäller planering av markanvändning och säkerheten vid produktionsanläggningar har i Finland satts i kraft genom lagstiftningen om kemikaliesäkerhet och markanvändnings- och bygglagstiftningen. Principerna för förebyggande av risker för storolyckor ingår i markanvändnings- och bygglagstiftningen i överensstämmelse med regleringen. Markanvändnings- och bygglagstiftningen innehåller på motsvarande sätt bestämmelser om de samrådsförfaranden som avses i artikel 15. Det nationella ikraftsättandet av Seveso III-direktivet har därmed inte förutsatt några ändringar av markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller markanvändnings- och byggförordningen (895/1999). Den ändring av 9 § (204/2015) i markanvändnings- och bygglagen som trädde i kraft den 1 april 2015 är dock viktig också när kemikaliesäkerheten bedöms i planeringen av markanvändningen.

De ändringar av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005, nedan kemikaliesäkerhetslagen) som verkställigheten av Seveso III-direktivet förutsätter har utfärdats genom en ändring (358/2015) av kemikaliesäkerhetslagen. Med stöd av kemikaliesäkerhetsla-

gen har det också utfärdats en ny statsrådsförordning om övervakning av hanteringen och upplagringen av farliga kemikalier (685/2015), som ersätter statsrådets förordning (855/2012) med samma namn. Utöver detta har statsrådets förordning om säkerhetskraven vid industriell hantering och upplagring av farliga kemikalier (856/2012) ändrats. Dessa författningar trädde i kraft den 1 juni 2015.

Planering av produktionsanläggningar och markanvändningen i närheten av dem samt Tukes utlåtande

Enligt 9 § i markanvändnings- och bygglagen ska en plan grunda sig på planering som omfattar bedömning av de betydande konsekvenserna av planen och på sådana undersökningar och utredningar som planeringen kräver. När planens konsekvenser utreds ska planens uppgift och syfte beaktas. När en plan utarbetas ska miljökonsekvenserna, inklusive de samhällsekonomiska, sociala och kulturella konsekvenserna, samt övriga konsekvenser av planen och av undersökta alternativ utredas i behövlig omfattning. Utredningarna ska omfatta hela det område där planen kan tänkas ha väsentliga konsekvenser.

Med stöd av 9 § i markanvändnings- och bygglagen bör även risker som hänför sig till produktionsanläggningars verksamhet utredas. Om planen exempelvis är översiktlig och strategisk, räcker det också att konsekvenserna utreds på översiktligt plan. Om det t.ex. utarbetas en generalplan eller detaljplan för ett delområde, eller en planändring som gäller dessa plannivåer, behövs det en tillräckligt omfattande konsekvensutredning med tanke på de nya och befintliga verksamheternas fortsättning och utveckling.

Till de riksomfattande målen för områdesanvändningen, som statsrådet antagit med stöd av markanvändnings- och bygglagen, hör det allmänna målet att i samband med områdesanvändningen fästa särskild uppmärksamhet vid att förebygga sådana olägenheter och risker som människans hälsa utsätts för och att avlägsna befintliga olägenheter. I de särskilda målen anges att sådana aktiviteter som har en menlig inverkan på hälsan eller medför risk för olyckor ska placeras på tillräckligt långt avstånd från verksamheter som är känsliga för konsekvenserna. Anläggningar som orsakar fara för storolyckor, transportrutter för farliga ämnen och de kemikaliebangårdar som betjänar dessa måste ligga på ett betryggande avstånd från bostadsområden, områden avsedda för allmänheten och områden med en känslig natur (avsnitt 4.3).

I planläggningen bör man se till att inte riskkänsliga verksamheter placeras alltför nära anläggningar och lager som medför fara. Till exempel daghem, skolor, vårdinrättningar, sjukhus, bostadsområden, livligt trafikerade trafikleder och områden som är särskilt känsliga eller viktiga med tanke på naturen betraktas som riskkänsliga verksamheter i detta sammanhang. I planläggningen bör man också beakta en eventuell utvidgning av produktionsanläggningens verksamhet samt evakueringsbehov och räddningsverkets verksamhetsbetingelser.

Tukes har fastställt zoner för produktionsanläggningar och lager, och inom dessa zoner ska det i planläggningen fästas särskild vikt vid riskerna och förebyggandet av risker för storolyckor. Dessa s.k. *konsultationszoner* har bestämts på basis av en uppskattning av de allmänt kända riskerna med anläggningarna, och de kan alltså inte direkt tillämpas som skyddsavstånd mellan en produktionsanläggning och känsliga verksamheter.

När placering av riskkänsliga verksamheter planeras i en konsultationszon där risk för storolyckor kan föreligga ska utlåtanden begäras av Tukes och av räddningsmyndigheten i samband med att planen utarbetas. Av begäran om utlåtande bör framgå vilken produktionsanläggning det är fråga om. Utlåtanden behövs också vid utarbetande eller ändring av planer för industri- eller upplagsområden där den placerade verksamheten kan medföra risk för storolyckor. Det lönar sig att redan i ett tidigt skede av planläggningsprocessen klarlägga eventuella behov av myndighetssamråd och utlåtanden med Tukes och räddningsmyndigheten. Även verksamhetsutövaren och fastighetsägaren ska inform-

eras om eventuella planändringar i god tid. Det är ofta också nödvändigt att bjuda in dem till eventuella arbetsförhandlingar med tanke på utbyte av nödvändig och aktuell information.

Mer information på webben

Tukes har sammanställt en förteckning över objekt som eventuellt kan medföra risk för storolyckor, över andra objekt som kan orsaka fara för miljön och över de konsultationszoner som omger dessa. Informationen finns på Tukes webbplats (www.tukes.fi > tjänstområden > industriell hantering av kemikalier och gaser > planering av markanvändning).

Miljöministeriet sände den 26 september 2001 ett brev till kommuner och andra berörda parter om hur risken för olyckor vid produktionsanläggningar som hanterar och lagrar kemikalier ska beaktas i planläggning och byggande. Brevet hänförde sig till ikraftsättandet av artikel 12 om planering av markanvändning i rådets direktiv 96/82/EG (det s.k. Seveso II-direktivet) i Finland. I brevet finns en mer detaljerad beskrivning av förfarandena. Miljöministeriet kompletterade brevet den 11 maj 2006 (YM1/506/2006) genom att upplysa om den reviderade förteckningen över anläggningar.

Detta brev innehåller anvisningar som ansetts vara nödvändiga, eftersom Seveso III-direktivet har ersatt Seveso II-direktivet. De tidigare breven finns på miljöministeriets webbplats (www.ym.fi > markanvändning och byggande > lagstiftning och anvisningar > hur risken för olyckor skall beaktas i planläggning och byggande).

Mer information ges av Leena Ahonen vid Tukes (leena.ahonen@tukes.fi, tfn 0295 052 487) och Maija Neva vid miljöministeriet (majja.neva@ymparisto.fi, tfn 0295 250 193).

Kanslichef

Hannele Pokka

Regeringssekreterare

Maija Neva

Bilaga: Artiklarna 13 och 15 i Seveso III-direktivet

Sändlista: Kommunstyrelserna
Kommunernas planläggningsmyndigheter
Det regionala räddningsväsendet
Finlands Kommunförbund
Landskapsförbunden
NTM-centralernas enheter för områdesanvändning och miljöskydd
Tukes